

ĐÁP ÁN THAM KHẢO KỲ THI TUYỂN SINH LỚP 10 TRUNG HỌC PHỔ THÔNG NĂM HỌC 2026 - 2027

Môn thi: Ngữ văn

(Đáp án được biên soạn bởi thầy/ cô Trung tâm Văn Solar Edu)

PHẦN I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Câu 1:

- Ngôi kể của văn bản: ngôi thứ ba.

Câu 2:

- Từ ngữ, hình ảnh miêu tả tác động của những hạt cát thô, mảnh vụn vỏ hà sắc lẹm sau khi lọt vào trong lớp vỏ con trai Mã Thị là:

+ “cửa trên thân nó vô số vết thương đau đớn”.

+ “cửa vào lòng nó một nỗi đau khôn tả”.

Câu 3: Sắc thái nghĩa của từ “run rẩy” trong câu văn:

+ Thể hiện trạng thái rung động liên tiếp, yếu ớt của thể xác do sự đau đớn tột cùng từ vết thương mang lại.

+ Đồng thời, nó còn bộc lộ sự sợ hãi, yếu đuối, tủi thân và tổn thương sâu sắc về mặt tinh thần của con trai Mã Thị khi phải đối mặt với sự ghẻ lạnh, kì thị, bỏ rơi của đồng loại giữa đại dương bao la.

Câu 4:

- Phân tích ý nghĩa chi tiết:

+ Về mặt tả thực: Chi tiết miêu tả quá trình sinh học tự nhiên của loài trai ngọc – dùng chính chất xà cừ của cơ thể để bao bọc lấy những dị vật gây tổn thương, từ đó tạo ra những viên ngọc trai lấp lánh.

+ Về mặt ẩn dụ (khắc họa nhân vật): Chi tiết này khắc họa vẻ đẹp kiên cường, sức sống mãnh liệt và sự nhẫn nại phi thường của con trai Mã Thị. Thay vì buông xuôi trước nghịch cảnh và nỗi đau, nó đã chọn cách đối diện, âm thầm chịu đựng và nỗ lực tự chữa lành. Nỗi đau không làm nó gục ngã mà trở thành động lực để nó kết tinh nên những giá trị tốt đẹp, rực rỡ nhất (“viên ngọc”). Qua đó, tác giả ngợi ca bản lĩnh biến nghịch cảnh thành thành quả đáng tự hào.

Câu 5:

– *Gợi ý suy nghĩ về bài học (Học sinh trình bày thành đoạn văn ngắn không quá 07 dòng, đảm bảo tính logic, thuyết phục):*

Vd. Câu văn mang đến bài học sâu sắc về tính tự quyết và tinh thần trách nhiệm đối với cuộc đời mỗi người. Đứng trước những khó khăn, thử thách hay bi kịch của cuộc sống, hoàn cảnh chỉ là yếu tố khách quan, chính thái độ đối diện và cách chúng ta lựa chọn hành động (buông xuôi, gục ngã hay kiên cường vươn lên, nỗ lực vượt qua) mới là yếu tố then chốt định đoạt tương lai, thành bại của bản thân. Từ đó, mỗi người cần rèn luyện bản lĩnh vững vàng, thái độ sống tích cực để luôn đưa ra những lựa chọn đúng đắn, tự kiến tạo nên một cuộc đời ý nghĩa và rực rỡ.

PHẦN II. VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1 (2,0 điểm):

a. *Đảm bảo hình thức đoạn văn nghị luận:* Viết đúng hình thức đoạn văn (khoảng 200 chữ), không gạch đầu dòng, diễn đạt mạch lạc.

b. *Xác định đúng vấn đề nghị luận:* Phân tích đặc điểm, vẻ đẹp tâm hồn của nhân vật người lính cũ trong văn bản.

c. *Triển khai vấn đề:* Học sinh có thể linh hoạt các thao tác lập luận, bám sát ngữ liệu để làm nổi bật các ý sau:

- **Hoàn cảnh và xuất thân:** Là một người lính từng vào sinh ra tử trong cuộc chiến chống lại loài diệt chủng, mang trên mình vết thương chiến tranh (“một mảnh đạn vẫn găm trong thân thể”).

- **Tâm hồn nhạy cảm, tinh tế:** Ông có tình yêu thiên nhiên sâu sắc, thấu hiểu được “ngôn ngữ thiên nhiên”, lắng nghe được câu chuyện rì rào của rạn san hô về con trai Mã Thị.

- **Sự đồng cảm, nhân ái sâu sắc:** Ông “rùng mình đồng cảm” với nỗi đau của con trai nhỏ vì tìm thấy sự tương đồng giữa mảnh đạn trong cơ thể mình và hạt cát găm trong ruột trai. Nỗi đau thể xác không làm ông chai sạn mà khiến trái tim ông thêm thấu cảm với muôn loài.

- **Hành động ý nghĩa, trân trọng cái đẹp:** Thức thâu đêm viết lại câu chuyện cảm động, đặt tên cho hòn đảo là “đảo Minh Châu” để tôn vinh sự kiên cường và vẻ đẹp sinh ra từ nỗi đau. Ông có cái nhìn triết lý, sâu sắc về quy luật sinh tồn và sự lựa chọn của mỗi sinh linh trong cuộc đời.

- **Đánh giá:** Nhân vật người lính cũ tuy xuất hiện ngắn ngủi nhưng để lại ấn tượng về một con người kiên cường, giàu lòng trắc ẩn, đại diện cho vẻ đẹp của những người lính Bộ đội Cụ Hồ không chỉ anh dũng trong chiến đấu mà còn mang tâm hồn nhân văn, sâu sắc trong thời bình.

Câu 2 (4,0 điểm):

a. *Đảm bảo cấu trúc bài văn nghị luận:* Có đủ Mở bài, Thân bài, Kết bài. Dung lượng khoảng 600 chữ.

b. *Xác định đúng vấn đề nghị luận:* Những việc các bạn trẻ cần làm để tự tin khẳng định bản thân trong cuộc sống (kết hợp trải nghiệm cá nhân).

c. *Gợi ý triển khai:*

* Mở bài:

- Dẫn dắt vấn đề: Tuổi trẻ là quãng thời gian đẹp nhất để khám phá và phát triển bản thân.
- Nêu vấn đề nghị luận: Để không sống hoài, sống phí, mỗi bạn trẻ cần có những hành động thiết thực để tự tin khẳng định giá trị bản thân trong cuộc sống.

* Thân bài:

- **Giải thích:** “Khẳng định bản thân” là việc thể hiện được năng lực, phẩm chất, cá tính riêng biệt của mình, tạo ra những giá trị tích cực được cộng đồng và xã hội công nhận. “Tự tin” là tin tưởng vào khả năng của chính mình.

- **Vì sao cần tự tin khẳng định bản thân?** Giúp ta phát huy tối đa tiềm năng, nắm bắt cơ hội thành công; tạo dựng vị thế trong xã hội; sống một cuộc đời ý nghĩa, không mờ nhạt, hòa lẫn vào đám đông.

- Những việc các bạn trẻ cần làm (Trọng tâm):

+ *Trau dồi tri thức và kỹ năng:* Học tập không ngừng nghỉ, trang bị kiến thức chuyên môn và kỹ năng mềm (giao tiếp, ngoại ngữ, công nghệ...) để có nền tảng vững chắc.

- + *Rèn luyện đạo đức, nhân cách*: Khẳng định bản thân không chỉ bằng tài năng mà còn bằng lối sống tử tế, biết yêu thương, chia sẻ và có trách nhiệm với cộng đồng.
- + *Dám nghĩ, dám làm, bước ra khỏi vùng an toàn*: Không sợ thất bại, dũng cảm đối mặt với thử thách, biến khó khăn thành cơ hội rèn luyện bản lĩnh (liên hệ hình ảnh con trai Mã Thị trong phần Đọc hiểu).
- + *Thấu hiểu chính mình*: Nhận thức rõ điểm mạnh để phát huy, điểm yếu để khắc phục. Không ngừng tự phản tỉnh và hoàn thiện.
- **Kết hợp trải nghiệm cá nhân**: Học sinh đưa ra những ví dụ từ chính cuộc sống của mình (Ví dụ: Từng rụt rè nhưng đã mạnh dạn tham gia một câu lạc bộ, nỗ lực đạt giải thưởng trong một kì thi, hoặc vượt qua một thói quen xấu để trở nên tốt hơn...).
- **Bàn luận mở rộng (Phản đề)**: Phê phán những người trẻ sống thu mình, tự ti, thiếu ý chí vươn lên; hoặc ngược lại, những người hiểu sai về “khẳng định bản thân” dẫn đến lối sống tự cao tự đại, thể hiện mình bằng những hành vi tiêu cực, lệch chuẩn.
- * **Kết bài**:
 - Khẳng định lại tầm quan trọng của việc tự tin khẳng định bản thân.
 - Rút ra thông điệp hành động: Hãy bắt đầu từ những việc nhỏ nhất ngay hôm nay để kiến tạo nên giá trị của riêng mình.